T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019 / 349
KARAR NO : 2019 / 430
KARAR TR : 8.7.2019

ÖZET : Davacılardan U.Ö.'nün kullandığı otomobilin, trafikte kırmızı ışıkta beklerken, bir ağacın kökünden sökülerek aracın üzerine devrilmesi sonucu uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİYARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-G. Ö.,
2-U. Ö.
Vekilleri : Av. S. Y.- Av. F.A.
Davalı : İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.S. G.S.

O L A Y : Davacılar vekili dilekçesinde; müvekkili G. Ö. adına kayıtlı, 45 ... 102 plakalı otomobilin 01.06.2018 günü, saat 15.30 sıralarında, oğlu davacı Utku Özsöz'ün kullanımında, İzmir Konak ilçesi, Çankaya semti, Gazi Bulvarında Özel Çankaya Tıp Merkezi karşısında kırmızı ışıkta beklerken, o bölgedeki ağaçların bir tanesinin kökünden sökülerek müvekkilinin aracında ağır hasar meydana getirdiğini, oğlunun şans eseri kurtulduğunu; olay yerinde beyanı alınan esnaflara göre, ağacın devrilmesinin nedeninin, tramvay çalışmaları nedeniyle bazı işçilerin ağacın kökünü zayıflatması olduğunu, bu nedenle bu konuda gerekli önlemleri almayan davalı Büyükşehir Belediyesinin kusurlu olduğunu; davalının hizmet kusurundan dolayı müvekkilinin toplam maddi zararının 42.354,00 TL. olduğunu; müvekkili U. Ö.'ün olay nedeniyle psikolojik travma yaşadığını, adıgeçenin manevi çöküntüsü nedeniyle 50.000,00 TL manevi tazminat talep ettiklerini; bu konu ile ilgili 15.08.2018 tarihinde İzmir 2. İdare Mahkemesinde açtıkları davada mahkemenin, 2577 sayılı Kanunun 15/1-e maddesi uyarınca dava dilekçesinin İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na tevdiine karar verdiğini, bu kararın kesinleştiğini, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığının taraflarına gönderdiği 21.09.2018 tarihli yazı ile dava konusu kazadan dolayı kusurlarının ve sorumluluklarının olmadığını belirttiğini ifade ederek; müvekkili G. Ö. için toplam 42.354,00TL maddi tazminatın kaza tarihinden itibaren, müvekkil Utku için 50.000,00 TL manevi tazminatın yasal faizi ile birlikte davalı Büyükşehir Belediyesinden tahsiline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı vekili süresinde verdiği cevap dilekçesinde; davanın adli yargının görev alanına girdiğini öne sürerek görev itirazında bulunmuştur.

İZMİR 2.İDARE MAHKEMESİ; 21.2.2019 gün ve E:2018/1661 sayı ile,"(…) Anayasanın 125'inci maddesinde, idarenin, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu belirtilmiş, 2577 İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları muhtemel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, görüm ve çözümü İdari Yargının görev alanına giren idari dava türleri arasında gösterilmiştir.

Bu Anayasal ve yasal düzenlemelere göre, yargı yerlerinde tazminat istemiyle açılacak bir davanın idari Yargı'nın görev alanına girebilmesi için; zararın doğması hali dışında, ortada, öncelikle bu zararı doğrudan idari bir işlem veya eylemin bulunması, zararla bu işlem ya da eylem arasında illiyet bağının kurulabilmesi gereklidir.

Bir idari işlem ya da eylemin varlığı ise, kamu hizmeti yürütümü amacıyla, kamu gücü kullanılarak bir kamu idaresi tarafından yapılmış bir faaliyetin bulunmasına bağlıdır.

(…)

Her ne kadar davalı idarece, işbu davanın 2918 sayılı Trafik Kanunu'nun 110.maddesi hükmü kapsamında adli yargı mercilerinin görevi içerisinde kaldığı ileri sürülmüşse de; somut olayda idarenin bahsedilen yasada yer alan sorumlulukları dışında kalan bir hizmet kapsamında, bu hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen bir kusurunun mevcut bulunduğu; hizmetin kötü işlemesinden kaynaklı olarak özel hukuktaki anlamından uzaklaşarak nesnelleşen, anonim niteliğe sahip, bağımsız karakteri olan bir kusurdan bahsedilmesi gerektiği, bundan ötürü hizmet kusurundan doğan tam yargı davası niteliği taşıdığı, sonuç olarak da yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca idari yargının görev alanı içinde kaldığı

tartışmasız olduğundan davalı idarenin usule ilişkin itirazı yerinde görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davalı idarenin görev itirazının reddine, …" ve mahkemelerinin görevliliğine karar vermiştir.

Davalı vekilinin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması yolunda verdiği dilekçesi üzerine dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: "(…)2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 85. maddesinin birinci fıkrasında, "Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar." hükmüne, beşinci fıkrasında ise "İşleten ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur." hükmüne yer verilmiştir. Aynı Kanunun 106. maddesinde ise "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır." hükmü getirilmiştir.

Öte yandan, 2918 sayılı Kanunun 6099 sayılı Kanunun 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde, "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. / Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmü bulunmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 02/02/2015 tarihli ve E.-K.2015/1-43 sayılı, 15/02/2016 tarihli ve E.-K.2016/29-65 sayılı, 27/11/2017 tarihli ve E.-K.2017/590-686 sayılı kararlarında da "2918 sayılı Yasanın 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin yukarıda anılan kararları ve konuya ilişkin Uyuşmazlık Mahkemesi kararları göz önünde bulundurulduğunda, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, olayda; davacının yaralanmasına sebep olan kazanın karayolundaki eksikliklerden (tek yön, azami hız tabelası ile girilmez işaretinin bulunmamasından ve yaya geçişini düzenleyen işaret, ışık ve levhaların bulunmamasından) kaynaklandığı ve bu durumun trafik güvenliği ve denetimi kapsamında bulunduğu" denilmek suretiyle bu tür davaların görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu vurgulanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalara göre, somut olaya ilişkin davanın da adli yargı yerinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir.

KARAR : Yukarıda açıklanan nedenlerle 2247 sayılı Kanunun 10 ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine …" karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısından yazılı düşüncesi istenilmemiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 8.7.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalı vekilinin anılan Yasa'nın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacılardan G. Ö. adına kayıtlı olup diğer davacı U.Ö.'ün kullandığı 45 ...102 plakalı otomobilin, trafikte kırmızı ışıkta beklerken, bir ağacın kökünden sökülerek aracın üzerine devrilmesi sonucu uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri

bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacılardan G.Ö.adına kayıtlı 45 ... 102 plakalı aracın, diğer davacı U. Ö. tarafından kullanıldığı sırada, 01.06.2018 tarihinde. Konak İlçesi, Çankaya Semti, Gazi Bulvarında, kırmızı ışıkta beklerken, bir ağacın kökünden sökülerek aracın üzerine devrildiği, kaza sonucunda araçta maddi zarar meydana geldiği, davacı U. Ö.'ün olay nedeniyle psikolojik travma yaşadığı; meydana gelen trafik kazasında, yol kenarında tramvay çalışması yapan davalı idarenin bu çalışma sırasında gerekli önlemleri almaması sebebiyle hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, 42.354,00 TL maddi ve 50.000,00TL manevi zararın tazmini istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin İzmir 2.İdare Mahkemesinin; 21.2.2019 gün ve E:2018/1661 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin İzmir 2.İdare

Mahkemesinin; 21.2.2019 gün ve E:2018/1661 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 8.7.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ